

SİRKÜLER

NO: 2021-02

04.02.2021

KONU: TEKNOLOJİ GELİŞTİRME BÖLGELERİ YASASI İLE ARAŞTIRMA, GELİŞTİRME VE TASARIM FAALİYETLERİNİN DESTEKLENMESİ YASASINDA DEĞİŞİKLİKLER

Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Yasası ile başta gelir&kurumlar vergisi istisnası, ücretlerde vergi istisnası, sigorta primi işveren hissesi desteği olmak üzere destek ve teşvikler sunulmakta; Araştırma, Geliştirme Ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Yasası ile de başta Ar-Ge indirimi, gelir vergisi stopaj desteği, sigorta primi işveren hissesi desteği olmak üzere destek ve teşvikler sunulmaktadır.

Teknopark yasasındaki mevcut uygulamayla; Teknoloji Geliştirme Bölgelerinde çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri, 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır.

Söz konusu istisnanın özellikle net ücrette uygulanmasında, sigorta primine esas kazancın belirlenmesi açısından konuya taraf olan çalışan-işveren ve kamu otoritesi arasında uzun yıllardır tam bir görüş birliği yoktu. Bu kapsamda, Teknoparklarda net ücretin uygulandığı durumda sigorta primine esas kazancın nasıl hesaplanacağına ilişkin olarak yıllardır verdiğimiz hesaplama örneği; ilk aşamada TGB Uygulama Yönetmeliğinde 2016 yılında yapılan değişiklik ve ardından Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı' nın 18.06.2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Genelgesinde açıklandığı haliyle kabul görmüş ve brütletirmeye ilişkin hesaplamanın, bizim de ilk günden bu yana belirttiğimiz şekilde olması gerektiği yönünde açıklamalar yer almıştır.

Ancak; 3 Şubat 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 7263 sayılı “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile yukarıda değindiğimiz ücret vergi uygulaması başta olmak üzere önemli değişiklikler yapılmaktadır.

Yasanın mevcut halinde 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerine sağlanan gelir vergisi istisnası aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

“Geçici Madde 2:

Bölgede çalışan; AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesnadır. Gelir vergisi stopajı ve sigorta primi işveren hissesine ilişkin teşviklerden yararlanacak olan destek personeli sayısı, AR-GE ve tasarım personeli sayısının yüzde onunu aşamaz.....“

Bu kapsamda da, yukarıda detayı açıklanan ücrete, uygulanmayacak olan (istisna uygulandığı için hesaplanmayan) vergiden doğan teşvik tutarı çalışana sağlanmakta; ancak dolaylı olarak da işverene katkı sağlanmaktadır.

Kısaca açıklama gerekirse; ücret gelirini elde eden çalışandır ve belirtilen ücrete vergi istisnası uygulanmakta, dolayısıyla istisna kapsamında kalması nedeniyle bu ücret vergilendirilmemektedir. Bu nedenle bu kapsamdaki ücret gelirini elde edenler, ücretlerinden vergi kesintisi yapılmadığından asgari geçim indirimini uygulamasından da yararlanamamaktadırlar. İşverene dolaylı katkı ise; benzer iş pozisyonunda Bölge dışında çalışanların elde ettikleri net ücretleri dikkate alarak yapabilecekleri brüt ücret düzenlemesi ile mümkün olabilmektedir.

Bu durumda brüt olarak belirlenen ücretten, SGK primi çalışan payına ilişkin kesinti ile işsizlik sigortası çalışan payına ilişkin kesinti sonrası kalan tutar, çalışanın net ücretini oluşturmaktadır. Rakamsal ifade ile de **1.000 TL brüt ücretten**, %15 oranındaki SGK ve işsizlik kesintileri çalışan payı toplamı olan 150 TL kesintiden sonra, çalışana 850 TL net ödenmektedir.

Bölgede çalışana ödenecek ücretin net olarak belirlenmesi halinde hesaplamanın nasıl yapılacağı konusunda da; Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı’ nın 18.06.2020 tarihli ve 2020/20 sayılı Genelgesinin **“Kanunun 4 üncü Maddesinin Birinci Fıkrasının (a) Bendi Kapsamındaki Sigortalılar Yönünden Prime Esasların Kazançların Belirlenmesinde Diğer Hususlar”** bölümünde, konuya ilişkin **“9-5746 sayılı Araştırma ve Geliştirme Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun ile 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunun Desteklenmesi Hakkında Kanun uyarınca net ücret alan sigortalıların prime esas kazancının hesaplanması”** başlığı altında detaylı açıklamalara yer verilmiştir.

Burada yer alan açıklamaların aşağıdaki yer alan bölümüne göre, özetle; net ücret 0,85 e bölünerek brüt ücrete ulaşılacak, net ücret sistemine göre çalıştırılan sigortalıların brüt ücretleri (prime esas kazançları) hesaplanırken gelir vergisi ve damga vergisi dikkate alınmayacaktır :

“Bu madde hükümlerine, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri 31/12/2023 tarihine kadar her türlü vergiden müstesna olduğundan herhangi bir vergi kesintisi yapılmamaktadır.

Dolayısıyla, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri için gelir vergisi istisnası uygulandığından, net ücret sistemine göre çalıştırılan sigortalıların brüt ücretleri (prime esas kazançları) hesaplanırken gelir vergisi ve damga vergisi dikkate alınmayacaktır.

Bu bakımdan, 4691 sayılı Kanun kapsamında teknoloji geliştirme bölgesinde (Teknopark ya da Teknokent) çalışan Ar-Ge, tasarım ve destek personelinin brüt ücreti hesaplanırken;

Brüt Ücret: Net Ücret+ Sosyal Sigorta Primi (İşçi payı) + İşsizlik Sigortası Primi (İşçi Payı) formülü esas alınacaktır.

Bu durumda; A=Brüt Ücret B= Net Ücret

A= 100B

85

formülü ile net ücretten brüt ücret hesaplanabilir. “

Diğeryandan, “Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” da yer alan düzenlemelerle 3 Şubat 2021 tarihinden itibaren aşağıdaki konularda değişiklikler yapılmıştır.

• **Teknoparkta net ücret uygulamakta olan işverenlerde maliyet artışı :**

Yasanın değişen halinde 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununda AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretlerine sağlanan gelir vergisi teşviği aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir.

“Geçici Madde 2:

31/12/2028 tarihine kadar, bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.....“

Bu yasa değişikliği ile getirilen değişikliklerden en önemlilerinden birinin Teknopark’ ta net ücret uygulayan işverenler açısından olacağını belirtebiliriz.

Mevcut uygulamada, “bölgede çalışan; AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri her türlü vergiden müstesnadır.” düzenlemesi bulunmakta iken, yapılan değişiklikle “bölgede çalışan AR-GE, tasarım ve destek personelinin bu görevleri ile ilgili ücretleri üzerinden asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra hesaplanan gelir vergisi; verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden indirilmek suretiyle terkin edilir. Bu kapsamdaki ücretlere ilişkin düzenlenen kağıtlar damga vergisinden istisnadır.” denmektedir. Böylece, aşağıda sayısal örneklerini verdiğimiz şekilde, net ücret uygulamakta olan işverenler açısından yeni uygulama kapsamında çalışanın maliyeti artacaktır. (Brüt ücret uygulayan işverenlerde ise ücrette vergi hesaplaması yapılacağından çalışanın net ücreti azalacak işverenin maliyeti ise; -bu verginin asgari geçim indirimi uygulandıktan sonra kalan bölümü terkin edileceğinden-mevcut net ücreti ödemek istediğinde maliyeti AGİ kadar artacak, yeni hesaplamayla vergi nedeniyle düşük ücret ödeyebilecekse bu durumda da maliyeti azalabilecektir.)

Örnek Hesaplama Tablosu 1 : AGİ dahil aynı net ücretin ödendiği durum

TL	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni
Brüt Ücret	4.118	4.605	5.882	6.966	8.824	10.995	11.765	15.024
SGK/İşsizlik İşçi	-618	-691	-882	-1.045	-1.324	-1.649	-1.765	-2.254
Vergi Matrahı	3.500	3.915	5.000	5.921	7.500	9.346	10.000	12.771
Gelir Vergisi	0	-683	0	-1.190	0	-2.114	0	-3.039
Damga Vergisi	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Ücret	3.500	3.232	5.000	4.732	7.500	7.232	10.000	9.732
AGİ	0	268	0	268	0	268	0	268
AGİ Dahil Net Ücret	3.500	3.500	5.000	5.000	7.500	7.500	10.000	10.000
SGK/İşsizlik İşveren Payı	721	806	1.029	1.219	1.544	1.924	2.059	2.629
5746 SGK Piriimi İşveren								
Destek	-319	-357	-456	-540	-684	-852	-912	-1.164
Terkin Edilen Vergi	0	-415	0	-921	0	-1.846	0	-2.771
İşverene Maliyet	4.519	4.640	6.456	6.724	9.684	10.221	12.912	13.718
Artış		121		268		537		807
%		2,70%		4,20%		5,60%		6,20%

Örnek Hesaplama Tablosu 2 : Yeni uygulama ile AGİ' nin ilave edilerek net ücretin ödendiği durum

TL	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni	Mevcut	Yeni
Brüt Ücret	4.118	5.000	5.882	7.399	8.824	11.428	11.765	15.457
SGK/İşsizlik İşçi	-618	-750	-882	-1.110	-1.324	-1.714	-1.765	-2.318
Vergi Ma-trahı	3.500	4.250	5.000	6.289	7.500	9.713	10.000	13.138
Gelir Vergisi	0	-750	0	-1.289	0	-2.213	0	-3.138
Damga Vergisi	0	0	0	0	0	0	0	0
Net Ücret	3.500	3.500	5.000	5.000	7.500	7.500	10.000	10.000
AGİ	0	268	0	268	0	268	0	268
AGİ Dahil Net Ücret	3.500	3.768	5.000	5.268	7.500	7.768	10.000	10.268
SGK/İşsizlik İşveren Payı	721	875	1.029	1.295	1.544	2.000	2.059	2.705
5746 SGK Pirimi İşveren								
Destek	-319	-388	-456	-573	-684	-886	-912	-1.198
Terkin Edilen Vergi	0	-482	0	-1.021	0	-1.945	0	-2.870
İşverene Maliyet	4.519	5.006	6.456	7.099	9.684	10.597	12.912	14.094
Artış		487		644		913		1.182
%		10,80%		10,00%		9,40%		9,20%

- **%20 Oranında Evden Çalışma:** Teknoparkta ve Ar-Ge&Tasarım Merkezlerinde gelir vergisi stopajı teşvikine konu edilen toplam çalışma sürelerinin yüzde yirmisini aşmamak kaydıyla ilgili personelin Bölge dışında, Ar-Ge&Tasarım Merkezi dışında geçirdikleri süreler de gelir vergisi stopajı teşviki kapsamında değerlendirilir. Yüzde yirmi olarak belirlenen bu oran Cumhurbaşkanı tarafından yüzde elliye kadar artırılabilir.
- **Teknopark ve Ar-Ge/Tasarım Merkezleri için sağlanan desteklerin süresi 31.12.2023 tarihinden 31.12.2028 tarihine uzatılmıştır.**

- Teknopark kazançlarında ve Ar-Ge indiriminde; 1/1/2022 tarihinden itibaren yıllık beyanname üzerinden istisna edilen teknopark kazançları tutarı/Ar-Ge indirim tutarı 1.000.000 Türk Lirası ve üzerinde olan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri tarafından, **bu tutarın yüzde ikisi** pasifte geçici bir hesaba aktarılır. Bu yükümlülük yıllık bazda 20.000.000 TL ile sınırlıdır. Bu tutarın, geçici hesabın olduğu yılın sonuna kadar **Türkiye’de yerleşik girişimcilere yatırım yapmak üzere kurulmuş girişim sermayesi yatırım fonu paylarının satın alınması veya girişim sermayesi yatırım ortaklıkları ya da bu Kanun kapsamındaki kuluçka merkezlerinde faaliyette bulunan diğer girişimcilere sermaye olarak konulması şarttır.** Söz konusu tutarın ilgili yılın sonuna kadar aktarılmaması durumunda, yıllık beyanname üzerinden istisna edilen teknopark kazançları tutarının/Ar-Ge indirim tutarının yüzde yirmisi, ilgili yılda yararlanılan gelir ve kurumlar vergisi istisnasına konu edilemez.
- Teknoparkta teşviklerden yararlanabilecek destek personeli sayısı ise toplam personel sayısı onbeşe kadar olan Bölge firmaları için bu oran yüzde yirmi olarak uygulanır.
- Ar-ge ve Tasarım Merkezlerinde, “Bu Kanun kapsamındaki destek ve teşvik unsurlarından yararlananların bu Kanunda öngörülen şartları taşıdıklarına ilişkin tespitler en geç iki yıllık süreler itibarıyla yapılır.” düzenlemesindeki iki yıllık süre üç yıl olarak değiştirilmektedir. Ayrıca “Bu Kanun kapsamında gerçekleştirilen AR-GE, yenilik ve tasarım faaliyetlerine ilişkin yerindelik ve uygunluk denetimleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı veya Bakanlıkça yetki verilen teknoloji geliştirme bölgeleri yönetici şirketleri tarafından gerçekleştirilir. Bu kapsamda yapılan denetimlerde nihai karar mercii Bakanlıktır.” ilavesi yapılmaktadır. Yasa teklifinin TBMM Komisyon görüşmelerinden, Ar-Ge ve Tasarım Merkezlerinin Ar-Ge/Tasarım Merkezi belgesinin aldıktan sonra yeni bir Ar-Ge projesine başlayacaksa bir teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketine başvurarak, projesinin ar-ge/tasarım projesi olduğunun onaylatılmasının da hedeflendiğini anlıyoruz.

3 Şubat 2021 tarihinde yürürlüğe giren yasa ile yukarıda özetlediğimiz değişiklikler yapılmış olup, yeni düzenleme ile özellikle ücretlerde vergilendirme şekli ve işverene maliyeti önemli ölçüde değişmektedir.

Burada belirtilen konularda ilave bilgi ihtiyacında bizimle temasa geçmenizi rica ederiz.

Saygılarımızla
PKF İstanbul